ಉತ್ತಮ ಕತೆ ಹೇಳುವವರಾಗುವುದು ಹೇಗೆ?

ರಾಜೇಶ್ ಉತ್ಸಾಹಿ

ನಾವೆಲ್ಲರೂ, ಅದರಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮಕ್ಕಳು, ಕತೆ ಕೇಳುವುದನ್ನು ಆನಂದಿಸುತ್ತೇವೆ. ನನ್ನ ಬಾಲ್ಯವನ್ನು ನೆನಪಿಸಿ–ಕೊಂಡಾಗ, ನನಗೆ ನಮ್ಮ ಅಜ್ಜಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಕತೆಗಳು ನೆನಪಾಗುತ್ತವೆ. ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ, ಚಳಗಾಲದಲ್ಲ ಬೆಚ್ಚಗಿರಿಸಿ–ಕೊಳ್ಳಲು ಕಲ್ಲಿದ್ದಲಿನ ಒಲೆಯನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದೆವು. ರಾತ್ರಿ ನಾವು ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳು ಆ ಒಲೆಯ ಸುತ್ತಲೂ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಚಳಗೆ ಮೈ ಕಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ, ಮನೆಯ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಮಂಚಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿಕೊಂಡು ಮಲಗುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಅದು ನಮ್ಮ ಅಜ್ಜಿಯಂದಿರು (ಅಮ್ಮನ ತಾಯಿ ಮತ್ತು ಅಪ್ಪನ ತಾಯಿ) ನಮಗೆ ಕತೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಸಮಯವಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರಿಗೆ ಅದೆಷ್ಟೋ ಕತೆಗಳು ನೆನಪಿನಲ್ಲಿರುತ್ತಿದ್ದವು. ಕತೆ ಕೇಳುತ್ತಾ ಕೇಳುತ್ತಾ ನಾವೆಲ್ಲಾ ಹಾಗೇ ನಿದ್ರೆ ಮಾಡಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಕತೆ ಮುಗಿಯದೇ ಇದ್ದರೆ, ಮರುದಿನ ಮತ್ತೆ ಅದೇ ಕತೆಯನ್ನು ಹೇಳುವಂತೆ ನಾವು ಒತ್ತಾಯಿಸುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಅದು ಇನ್ನೂ ಟಿ.ವಿ.ಗಳು ಬಂದಿರದ ಕಾಲ. ಮೊಬೈಲ್ ಫೋನ್ ಎಂದರೇನು ಎಂದೇ ಆಗ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ನಿಜ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ, ಎಲ್ಲಾ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರ ದೂರವಾಣಿಗಳೂ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಆದರೆ, ಇತ್ತೀಚಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಇಡೀ ಚಿತ್ರಣವೇ ಬದಲಾಗಿದೆ. ಎಂದಿನ ಟಿ.ವಿ. ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನೂ ಒಟಿಟಿ ವೇದಿಕೆಗಳು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡಿವೆ. ಹೆಚ್ಚಿನಂಶ, ಈಗಿನ ಅಜ್ಜಿಯಂದಿರು ಕೂಡಾ ಮೊಬೈಲ್ ಫೋನ್ ಇಲ್ಲವೇ ದೂರದರ್ಶನಗಳ ನೆರವಿನಿಂದಲೇ ಕತೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿರಬಹುದೇನೋ. ಈಗ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ವಾಹಿನಿಗಳಿವೆ, ಬ್ಲಾಗ್‌ಗಳಿವೆ, ಜಾಲತಾಣಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ವಿಡಿಯೊಗಳು, ಪಾಡ್‌ಕಾಸ್ಟ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಶ್ರವ್ಯ ಕತೆಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ನನ್ನ ಎರಡೂವರೆ ವರ್ಷದ ಮೊಮ್ಮಗಳು ವನ್ಯಾ ಈಗ ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ಇದ್ದಾಳೆ. ಅವಳು ಅಂತಹ ಎಷ್ಟೊಂದು ಕತೆಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾಳೆ ಮತ್ತು ನೋಡುತ್ತಾಳೆ. ಮಕ್ಕಳಗಾಗಿಯೇ ರಚಿಸಲಾದ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಯೂಟ್ಯೂಬ್‌ನಲ್ಲಿ ವೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಅವಳೂ ತನ್ನ ಆದ್ಯತೆಗಳನ್ನೂ, ಯಾವುದು ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ.

ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಓದುವುದರ ಮಹತ್ವ

ಮೊಬೈಲ್ ಫೋನ್‌ಗಳು ಸುಲಭವಾಗಿ ಲಭ್ಯವಾಗುತ್ತಿವೆ. ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕತೆ ಓದಲು ಅಥವಾ ಕೇಳಲು ಅನುಕೂಲವಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇಲ್ಲದೇ ಇರಬಹುದು. ಆದರೂ, ಇಂತಹ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ, ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕತೆ ಹೇಳುವ ಮೌಲ್ಯ ಬದಲಾಗದೇ ಉಳಿದಿದೆ ಹಾಗೂ ತರಗತಿ ಕೊಠಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಕತೆ ಹೇಳುವ ಕಲೆ ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿ ಬೆಳೆದುಬಂದಿದ್ದು, ಒಂದು ಅಮೂಲ್ಯ ಸಾಧನವಾಗಿ ಉಳಿದಿದೆ. ಕತೆ ಹೇಳುವುದು ಒಂದು ಪರಿಣತ ಕ್ಷೇತ್ರವಾಗಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದು, ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕತೆ ಹೇಳುವ ಗೋಷ್ಠಿಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸುವ ವೃತ್ತಿಪರ ಕತೆ ಹೇಳುವವರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಖ್ಯಾತ ಶಿಕ್ಷಣತಜ್ಞರಾದ ಕೃಷ್ಣ ಕುಮಾರ್ ಅವರು ಕತೆ ಹೇಳುವ ಕಲೆಯ ಕುರಿತ ಪ್ರಬಂಧವೊಂದರಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ – ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಮೊದಲ ಎರಡು ತರಗತಿಗಳನ್ನು ಕತೆ ಹೇಳಲು ಮೀಸಲಿಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದಿಡುವ ಸಮಸ್ಯೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ಬಗೆಹರಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಶಿಕ್ಷಕರು ಎಳೆಯ ಮಕ್ಕಳಗೆ ಕನಿಷ್ಠ ೩೦ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಕತೆಗಳನ್ನು

"ಕತೆಗಳು ಮಕ್ಕಳ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಕಿಟಕಿಗಳು. ಅವು ಮೋಡಿ ಮಾಡುವಂತೆಯೂ, ಸುಂದರವೂ, ಮಂತ್ರಮುಗ್ಧರನ್ನಾ–ಗಿಸುವಂತೆಯೂ ಇರುತ್ತವೆ!! ಕತೆ ಕೇಳುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಮೋಜಿನ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದ್ದು, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಎಳೆಯ ಮಕ್ಕಳು ಕತೆ ಕೇಳುವುದನ್ನು ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತಾರೆ. ಭಾವನಾತ್ಮಕವಾಗಿ, ಅಭಿನಯ–ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮತ್ತು ಭಾವಾಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಿಂದ ಹೇಳುವ ಕತೆಗಳು ಮೋಡಿ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಉಸಿರು ಬಿಗಿಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಆ ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಶಬ್ದವೂ ಒಂದೊಂದು ಅನುಭವವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ನೈತಿಕ ಆಯ್ಕೆಗಳನ್ನು (ethical Choices) ಕಲಿಯಲು, ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ಅನುಭವಿಸಲು ಹಾಗೂ ಜೀವನದ ಕೌಶಲಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕತೆಗಳು ಉತ್ತಮ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು. ಕತೆಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾ ಮಕ್ಕಳು ಹೊಸ ಹೊಸ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಕಲಿಯುವ ಮೂಲಕ ಅವರ ಶಬ್ದ ಭಂಡಾರವೂ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ವಾಕ್ಯ ರಚನೆ ಮತ್ತು ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸುವ ಕೌಶಲವನ್ನೂ ಅವರು ಕಲಿಯುತ್ತಾರೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮಕ್ಕಳು ಹೆಚ್ಚು ಹೊತ್ತು ಗಮನ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಲಾರರು ಆದರೆ ಕತೆ ಕೇಳುವಾಗ ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಬೇಕಾದರೂ ಗಮನ ಕೊಡಬಲ್ಲರು. ಆಯಾ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂದರ್ಭಗಳುಳ್ಳ ಕತೆಗಳ ಮೂಲಕ ನಾವು ಅವರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು, ಸಾಮಾಜಿಕ ರೀತಿ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಪರಿಚಯಿಸಿ, ಸುತ್ತಲಿನ ಪರಿಸರದ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ".

ಹೇಳುವ ದಿನವನ್ನು ತಾನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದಾಗಿ ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಮೂಲಕ, ಮಕ್ಕಳು ಆ ಕತೆಗಳನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಮತ್ತು ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ನೆನಪಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಬೇಕು ಎಂದು ಅವರು ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸಾವಿರಾರು ಕತೆಗಳ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಇದು ಕಷ್ಟದ ಕೆಲಸವೇನಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಅವರ ಅಭಿಮತ. ಅಂತಹ ೩೦ ಕತೆಗಳು, ಪ್ರಾಥಮಿಕ ತರಗತಿಗಳ ಮೊದಲ ಎರಡು ಅವಧಿಗಳನ್ನು ಪರಿವರ್ತನೆ ಮಾಡಬಲ್ಲದು. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಬೇಕಾಗಿರುವುದೇನೆಂದರೆ, ಪ್ರತಿನಿತ್ಯದ ಪಠ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಕತೆ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಗೌರವಯುತ ಸ್ಥಾನ.ಈ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಕಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲಾ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ೨೦೨೨ರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ಚೌಕಟ್ಟು (National Curriculum Framework - (NCF) 2022) ರಲ್ಲಿಯೂ ಎತ್ತಿತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಕತೆ ಹೇಳುವುದರ ಉಪಯೋಗ

ಬೋಧನಾ ಕಲೆಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ, ಪೂರ್ವ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕತೆ ಹೇಳುವುದು ಹೆಚ್ಚು ಉಪಯುಕ್ತ. ಯಾಕೆಂದರೆ, ಆ ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ಪಾಡಿಗೆ ಓದುವುದನ್ನು ಇನ್ನೂ ಕಲಿತಿರುವುದಿಲ್ಲ ಅಥವಾ ಈಗಷ್ಟೇ ಕಲಿಯುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗಾದರೂ, ಓದಲು ಬರೆಯಲು ಬಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳೂ, ಇಷ್ಟಪಟ್ಟರೆ ಕತೆ ಕೇಳುಗರಾಗಬಹುದು.

ನೀವು ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿದ್ದರೆ (ಅಥವಾ ಪೋಷಕರಾಗಿದ್ದರೂ ಇಲ್ಲವೇ ಕತೆ ಹೇಳುವುದನ್ನು ಹವ್ಯಾಸವಾಗಿ ಪಳಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಯಸುವಿರಾದರೆ) ಕೆಲವು ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಮೊದಲನೆಯದು ಮತ್ತು ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯವಾದುದು, ಕತೆಯನ್ನು ಯಾಕೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಮತ್ತು ಕತೆಯ ಉದ್ದೇಶ ಏನು ಎಂಬುದು. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಗುರಿ ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿರಬಹುದು:

- ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮನರಂಜನೆ ನೀಡುವುದು
- ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತರನ್ನಾಗಿಸುವುದು
- ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಓದುವ ಆಸಕ್ತಿ ಹುಟ್ಟಿಸುವುದು
- ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಅಥವಾ ಮೌಲ್ಯದ ಸಂವಹನ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಸುವುದು
- ಮಾತನಾಡುವ ಹಿಂಜರಿಕೆಯಿಂದ ಮಕ್ಕಳು ಹೊರಬರುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು.
- ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳುವುದನ್ನು ಮತ್ತು ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವುದನ್ನು ಕಲಿಸುವುದು
- ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪನೆ ಮತ್ತು ಸನ್ನಿವೇಶಗಳ ದೃಶ್ಯೀಕರಣವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು.
- ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವ ಕಲೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನೆರವಾಗುವುದು.

ಕತೆ ಎಲ್ಲಿ ಸಿಗುತ್ತದೆ?

ಕತೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲಿಂದಲಾದರೂ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಆದರೂ, ನೀವು ಎಲ್ಲಿಂದ ಪುಸ್ತಕ ಪಡೆಯುತ್ತೀರಿ ಎಂಬುದರ ಮೇಲೆ ನಿಮ್ಮ ಉದ್ದೇಶ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಕತೆಗಳು ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಸಂಪನ್ಮೂಲ. ಜಾನಪದವು ಹೇರಳವಾದ ಸಂಪನ್ಮೂಲದ ಭಂಡಾರ. ಜನಪದ ಕತೆಗಳ ಗುಣಲಕ್ಷಣ–ವೇನೆಂದರೆ, ಅದು ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ (ಅನುಗುಣವಾಗಿ) ವಿಕಸನಗೊಂಡರೂ, ಮೂಲ ಪಠ್ಯ ಮಾತ್ರ ಬದಲಾಗದೇ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ, ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದೂ ಸುಲಭ. ಅಲ್ಲದೆ ಅದು ಯಾವುದೇ ಸಿದ್ಧ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಪಂಚತಂತ್ರದಂತಹ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಮತ್ತು ಜಾತಕ ಕತೆಗಳು ಅತ್ಯುತ್ತಮ–ವಾದವುಗಳು. ಅದೇನೇ ಇದ್ದರೂ, ಯಾವುದನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು ಎಂಬುದು ಕೂಡಾ ಅಷ್ಟೇ ಮುಖ್ಯ. ಬೇರೆಯವರನ್ನು ಗೇಲಿ ಮಾಡುವ ವಸ್ತುವುಳ್ಳ, ನೈತಿಕ ಪಾಠ ಹೇಳುವ, ಭೂತಪ್ರೇತ ಮತ್ತು ಮೂಢನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ಪ್ರೇರೇಪಿಸುವ ಅಥವಾ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸುವ ಕತೆಗಳ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬೇಕು.

ಎಲ್ಲಿಂದ ಆರಂಭಿಸಬೇಕು?

- ಯಾರೋ ಹೇಳಿದ ಅಥವಾ ಎಲ್ಲೋ ಓದಿದ ಕತೆಯನ್ನು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹೇಳುವಲ್ಲಿಂದ ಶುರು ಮಾಡಿ. ಆ ಕತೆಗೆ ಅವರ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಹೇಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿ, ಅದಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾದ ಕತೆಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.
- ಪುಸ್ತಕದಿಂದ ಒಂದು ಕತೆಯನ್ನು ಓದಿರಿ.
- ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಸಮಾಲೋಚಿಸಿ. ಅವರಿಗೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಕತೆ ನೆನಪಿದ್ದರೆ ಅವರೇ ಅದನ್ನು ವಿವರಿಸಲಿ.
- ಅವರು ಶಾಲೆಗೆ ಬರುವಾಗ ಏನನ್ನು ನೋಡಿದರು ಎಂದು ವಿಚಾರಿಸಿ ಅಥವಾ ಹಿಂದಿನ ದಿನ ನಡೆದ ಘಟನೆಯನ್ನು ಇತರರೊಂದಿಗೆ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ತಿಳಿಸಿ. ಈ ರೀತಿಯ ಚಟುವಟಿಕೆ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಪಡಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಬೆಳೆಸುತ್ತದೆ.

ಅಭ್ಯಾಸದಿಂದಲೇ ಪರಿಪೂರ್ಣತೆ

ಕತೆ ಹೇಳುವುದು ಒಂದು ಕಲೆ. ಕತೆ ಹೇಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ನೀವು ಕ್ರಮೇಣ ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಕತೆಯ ಪಾತ್ರಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಏರುಪೇರು ಮತ್ತು ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ನಿಮ್ಮದೇ ಆದ ಮುಖಭಾವವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಬಹುದು. ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳಾವಕಾಶವಿದ್ದರೆ ಓಡಾಡುತ್ತಾ ಕತೆ ಹೇಳಬಹುದು. ನಿಮ್ಮ ಭಂಗಿ ಅಥವಾ ಮಾಡುವ ಸದ್ದು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೆದರಿಸುವಂತೆ ಇರದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಿ. ಕತೆ ಆಸಕ್ತಿದಾಯಕವಾಗಿದ್ದರೆ ಮಕ್ಕಳು ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಗಮನ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಅವರಿಗೆ ಕತೆ

ಆಸಕ್ತಿದಾಯಕವಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ಕಂಡುಬಂದರೆ, ನೀವು ಹೊಸ ತಂತ್ರವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ಸಂಭಾಷಣೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಕತೆಯನ್ನು ನಿರೂಪಣೆ ಮಾಡುವುದು ಕೂಡಾ ಒಂದು ವಿಧಾನವಾಗಿದೆ. ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಮುಂದೇನಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕೇಳಿ. ಮಕ್ಕಳ ದೈನಂದಿನ ಬದುಕಿಗೆ ಮತ್ತು ಅವರ ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಹೊಂದುವಂತೆ ಕತೆಯನ್ನು ಬೆಸೆಯುವುದು ಇನ್ನೊಂದು ವಿಧಾನ.ಕೆಲವು ಕತೆಗಳನ್ನು ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಕೇಳಲು ಇಚ್ಛಿಸುವುದುಂಟು. ಅಂತಹ ಕತೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುವುದು ಸುಲಭ. ಪ್ರತಿ ಬಾರಿಯೂ, ಕತೆಯನ್ನು ವಿಭಿನ್ನ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನೀವು ಹೇಳಬಹುದು. ನಿಮ್ಮದೇ ಆದ ಅಂಶಗಳು ಮತ್ತು ಸನ್ನಿವೇಶಗಳೊಂದಿಗೆ ನೀವು ಕತೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಬಹುದು. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ, ನಾನು ನನ್ನದೊಂದು ಅನುಭವವನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ,

ನನಗೆ ಇಬ್ಬರು ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳು. ಅವರು ಸಣ್ಣವರಿರುವಾಗ ನನ್ನ ತಂದೆ ಅವರಿಗಾಗಿ ಕತೆಗಳನ್ನು ಹೆಣೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಲಾತ್ ಸಾಹೇಬ್ ಎಂಬ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ್ದರು. ಪ್ರತಿ ಸಲವೂ ಆ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಹೊಸ ಸ್ವರೂಪದೊಂದಿಗೆ ನಿರೂಪಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಸಕ್ತಿಯ ಸಂಗತಿ ಏನೆಂದರೆ, ಅವರ ಶ್ರೋತೃಗಳು, ಅಂದರೆ ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳು, ಮಧ್ಯೆ ಮಧ್ಯೆ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಅಂಶಗಳನ್ನೂ ಸೇರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಂದರೆ, ಲಾತ್ ಸಾಹೇಬ್ ಎಂಬ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಅವರು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಇಂತಹ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನೂ ನೀವು ಒದಗಿಸಬಹುದು.

ಅದರ ಹೊರತಾಗಿ, ಪ್ರತಿ ಕತೆಗೂ ಒಂದು ಪೂರ್ವ ನಿರ್ಧರಿತ ಅಂತ್ಯ ಎಂಬುದು ಇದ್ದರೂ, ನೀವು ಅದಕ್ಕೇ ಅಂಟಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ (ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದ) ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಕತೆಯ ಅಂತ್ಯವನ್ನು ಹೇಳದೆಯೇ, ಅದನ್ನು ಮಕ್ಕಳ ಊಹೆಗೇ ಬಿಡಬಹುದು. ಇಲ್ಲವೇ, ಕತೆಗೆ ಬೇರೆಬೇರೆ ರೀತಿಯ ಅಂತ್ಯವನ್ನು ಊಹಿಸಿ ಹೇಳುವಂತೆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಬಹುದು. ಅವರು ಆ ಕ್ಷಣವೇ ಅದನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ; ನೀವು ಅವರಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲಾವಕಾಶ ಕೊಡಬಹುದು ಅಥವಾ ಮರುದಿನ ಹೊಸ ಉಪಾಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಬರುವಂತೆ ತಿಳಿಸಬಹುದು. "ಈ ಕತೆಯ ನೀತಿ ಏನು?' ಅಥವಾ "ನಮಗೆ ಕತೆ ಏನು ತಿಳಿಸಿತು?" ಎಂದೋ ಕೇಳುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ. ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಆ ಬಗ್ಗೆ ಏನಾದರೂ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದರೂ, ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಮ್ಮದೇ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಅನುಭವ ಸಿಗಲಿ.ಕತೆ ಹೇಳಲು ಒಮ್ಮೆ ಶುರು ಮಾಡಿದರೆ, ಮಕ್ಕಳ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯಿಂದಲೇ ನಿಮಗೆ ಮುಂದಿನ ಸಲ ಯಾವ ಕತೆ ಹೇಳಬೇಕು ಎಂಬ ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆ ಅರಿವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದೇ ವೇಳೆ, ಉತ್ತಮ ಕತೆಯನ್ನು ಆರಿಸಬೇಕಾದರೆ ನೀವೂ ಕತೆಗಳನ್ನು ಓದುತ್ತಲೇ ಇರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇಷ್ಟಾದರೂ, ಇವೆಲ್ಲವೂ ಕೆಲವು ಆರಂಭಿಕ ಅಂಶಗಳಷ್ಟೇ. ಒಬ್ಬ ಒಳ್ಳೆಯ ಕತೆ ಹೇಳುವವನಾಗಬೇಕಾದರೆ ನೀವೂ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇರಬೇಕು, ಕಲಿಯುತ್ತಲೇ ಇರಬೇಕು ಮತ್ತು ಹೊಸ ಹೊಸ ವಿಧಾನಗಳ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ರಾಜೇಶ್ ಉತ್ಸಾಹಿ ಅವರು, ಅಜೀಂ ಪ್ರೇಮ್‌ಜಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಅನುವಾದ ಉಪಕ್ರಮವಾದ `ಅನುವಾದ ಸಂಪದ'ದಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯ ಹಿಂದಿ ಸಂಪಾದಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ನಿಯತಕಾಲಿಕ 'ಲರ್ನಿಂಗ್ ಕರ್ವ್' ಮತ್ತು 'ಐ ವಂಡರ್'ನ ಹಿಂದಿ ಅನುವಾದಿತ ಸಂಚಿಕೆಗಳನ್ನು ಅವರು ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅಜೀಂ ಪ್ರೇಮ್ಜಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದ ಟೀಚರ್ಸ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ ಪೋರ್ಟಲ್ನಲ್ಲಿ ಅವರು ಬಹುತೇಕ ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷ ಹಿಂದಿ ಸಂಪಾದಕರಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕೂ ಮೊದಲು, ಮಕ್ಕಳ ವಿಜ್ಞಾನ ನಿಯತಕಾಲಿಕ 'ಚಕ್ಮಕ್'ನಲ್ಲಿ 17 ವರ್ಷ ಸಂಪಾದಕೀಯ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದೂ ಸೇರಿದಂತೆ, ಸುಮಾರು 27 ವರ್ಷ 'ಏಕಲವ್ಯ'ದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಹುದ್ದೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರನ್ನು utsahi@azimpremjifoundation.org ಮೂಲಕ ಸಂಪರ್ಕಿಸಬಹುದು.

ಅನುವಾದ: **ರೋಹಿಣಿ ಮುಂಡಾಜೆ** | ಪರಿಶೀಲನೆ: **ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಮಂಡೆಕೋಲು**